

Presentació

L'any 1999 la ciutat de Barcelona va commemorar dos fets històrics als quals cal fer esment en aquestes paraules de presentació, atesa la seva estreta relació amb la sisena convocatòria del Congrés d'Història de Barcelona i amb l'Arxiu Històric de la Ciutat com a institució. El primer dels aniversaris correspon a la celebració dels 750 anys del govern municipal de Barcelona, constituït formalment arran dels privilegis atorgats per Jaume I l'any 1249 que van donar lloc al règim de govern del Consell de Cent. L'Ajuntament de Barcelona va celebrar aquest fet mitjançant l'organització d'un conjunt d'activitats entres les quals destaca el VI Congrés d'Història de Barcelona. En segon lloc, l'any 1999 va ser especialment significatiu per a l'Arxiu Històric de la Ciutat perquè la nostra institució va celebrar el 75è aniversari de l'obertura al públic en ple rendiment, després de la reorganització de l'antic Arxiu Municipal de Barcelona i la seva divisió en Arxiu Administratiu i Arxiu Històric a partir de 1917. Per ambdós motius ens va semblar encertat dedicar el VI Congrés d'Història de Barcelona a estudiar precisament el temps del Consell de Cent, 1249-1714; d'una banda, perquè aquest organisme va ser la primera configuració de l'actual municipi barceloní i, d'altra banda, perquè la major part de la seva documentació es conserva a l'Arxiu Històric de la Ciutat.

Les sessions científiques del VI Congrés d'Història de Barcelona es van celebrar entre els dies 24 i 26 de novembre de 1999 a la sala d'actes Agustí Duran i Sanpere de la Casa de l'Ardiaca, seu de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona; el comitè científic va estar integrat per Manuel Rovira (president), Ramon Grau (coordinador), Sebastià Riera (vocal) i Joan Roca (secretari). El Congrés va tenir una bona acollida per part dels historiadors i, a part de les quatre ponències encarregades pels organitzadors, s'hi van presentar vint-i-set comunicacions sobre molts aspectes de la vida barcelonina dels anys 1249-1714.

Aquest volum, que completa la publicació de les Actes del Congrés, comença amb nou comunicacions sobre aspectes institucionals, econòmics i culturals del municipi barceloní en els segles XIV i XV, que continuen els materials sobre època medieval inserits al volum 4 d'aquesta mateixa revista.

L'apartat dedicat a l'Edat Moderna s'inicia amb la ponència de Jaume Dantí i Riu, on s'estudia especialment la consolidació política del Consell de Cent en els segles XVI i XVII, una consolidació que va anar paral·lela al manteniment de les dificultats financeres de la institució. Aquestes, que afectaren tant les finances com, de vegades, la pròpia estructura administrativa del municipi, es van intentar paliar amb l'aplicació de diversos redreços. Un tercer aspecte estudiat en aquesta ponència és la relació entre el poder municipal i el poder reial, el primer interessat en el manteniment i l'augment dels privilegis de la ciutat i el segon en l'obtenció de recursos financers. A continuació es publiquen nou comunicacions que tracten aspectes polítics, institucionals, militars, econòmics, socials i culturals del Consell de Cent a l'època moderna.

El volum es clou amb la ponència de Ramon Grau i Fernández dedicada a la historiografia sobre el règim del Consell de Cent, on s'examina la tradició historiogràfica referida a aquesta institució i s'estudia l'obra dels autors considerats clàssics d'aquest tema –Bruniquer, Xammar, Capmany, Sanpere i Miquel, Carerras i Candi, Vicens, i Font i Rius–, destacant les aportacions fetes per cadascun d'ells.

En conjunt, creiem que les Actes del VI Congrés d'Història de Barcelona suposen una valuosa aportació a l'estudi del passat del municipi barceloní i que constitueixen una bona mostra de quines són les actuals línies d'investigació referides a la història del Consell de Cent.

Manuel Rovira i Sebastià Riera